

Uitnodiging conferentie

Bijzondere Leerstoel 'Leeromgeving en leerloopbanen in het voorbereidend en middelbaar beroepsonderwijs' (LOOK, Open Universiteit) en lectoraat Pedagogiek van de Beroepsvorming (De Haagse Hogeschool)

Het onzekere voor het zekere: kwetsbaarheid als kracht in loopbaandialogen

Donderdag 28 november 2013
De Haagse Hogeschool

Open Universiteit
look.ou.nl

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

*Juist in de stilte
tussen door
grote koude
aangeslagen accoorden
daar
laat het zich verwoorden*

- J. Bernlef

In het onderwijs wordt in de discussie over goede loopbaangesprekken meestal de nadruk gelegd op cognitieve taakreflectie. Het gesprek gaat over de mate waarin een taak goed is uitgevoerd en is gericht op het behalen van een cijfer, diploma of vakmanschap. De begeleider is hierin de expert en beoordelaar. Studenten noch loopbaanbegeleiders hebben de ervaring om reflectie te stoeien op – in de woorden van Norman E. Amundson - embeddedness in being. Voor persoonsreflectie, gericht op het ontwikkelen van een zelfbeeld, is het van belang dat de student het vermogen heeft om open te staan voor nieuwe inzichten en dat de begeleider helpt deze inzichten te verwoorden. Open staan voor nieuwe ervaring betekent eerst en vooral stil staan bij concrete ervaringen die ons raken en ruimte maken voor de ideeën en intuïties die daaruit kunnen groeien.

Paradoxaal genoeg zijn het vaak onzeker makende gebeurtenissen in het leven (zogenoemde grenservaringen), die ons kunnen verleiden tot openheid. Grenservaringen maken ons kwetsbaar. Het is een natuurlijke reactie om deze kwetsbaarheid zowel voor onszelf als voor anderen te verbergen, maar het is ook een potentiële bron van kracht. Kwetsbaarheid wordt kracht wanneer men de moed heeft om niet meteen te vluchten voor de onzekerheid dan wel deze te overschreeuwen. Deze moed wordt ontwikkeld in een dialoog met begeleiders die de veelal negatieve gevoelens kunnen accepteren die onzekerheid veroorzaakt, en die nieuwe en creatieve manieren kunnen aanbieden om de kwetsbaarheid te laten uitgroeien tot een nieuw inzicht, tot inspiratie en tot daadkracht.

Om te zorgen dat reflectie niet slechts een activiteit is die met wilskracht moet worden uitgevoerd, is het belangrijk om ruimte en tijd te scheppen voor een meer contemplatieve (bespiegelande) vorm van reflectie. Daarvoor is openheid nodig, zowel aan de kant van de student of cliënt als aan de kant van de begeleider of coach. Er moet letterlijk en op een intentionele manier tijd en ruimte zijn voor onzekerheid en het 'nog niet weten'. Dit is moeilijk te realiseren in het hedendaagse onderwijsklimaat dat vooral bepaald wordt door een gebrek aan visie, wantrouwen en een afrekencultuur.

Op donderdag 28 november 2013 organiseert het lectoraat Pedagogiek van de Beroepsvorming van De Haagse Hogeschool in samenwerking met de Bijzondere Leerstoel 'Leeromgeving en leerloopbanen in het voorbereidend en middelbaar beroepsonderwijs' (LOOK/Open Universiteit) de conferentie 'Het onzekere voor het zekere: kwetsbaarheid als kracht in loopbaandialogen'.

Tijdens de conferentie zullen we onder meer contemplatieve manieren van reflecteren verkennen en ingaan op de vraag hoe creativiteit binnen loopbaangesprekken ruimte kan maken voor de ontwikkeling van een (zich steeds verder ontwikkelend) zelfbeeld. Verschillende vormen om tot loopbaanreflectie te verleiden, loopbaanreflectie van docenten zelf en de gewenste professionalisering van docenten om dit vorm te geven zijn onderwerp van gesprek tijdens de conferentie. Sprekers, workshopgevers en deelnemers worden uitgenodigd om daarbij het 'onzekere voor het zekere' te nemen. Graag nodigen wij u uit om hierbij aanwezig te zijn.

Programma

09.30 uur Ontvangst en inschrijving

10.00 uur Opening door **Marinka Kuijpers** (lector Pedagogiek van de Beroepsvorming aan De Haagse Hogeschool en bijzonder hoogleraar aan de Bijzondere Leerstoel 'Leeromgeving en leerloopbanen in het voorbereidend en middelbaar beroepsonderwijs' bij LOOK, onderdeel van de Open Universiteit) en **Frans Meijers** (lector Pedagogiek van de Beroepsvorming aan De Haagse Hogeschool)

10.15 uur Plenaire lezing 'The importance of emotions in choice-making and 'successteam' networking' door **Barbara Sher** (USA)

Most people are trying to find careers they are qualified for, capable of doing, and that are available. They say, "I could do x, if I could get a job doing it," or "I'd love to do x, but I don't have the qualifications." They're often surprised to find that I'm not interested in what's possible, at least, not at first. I'm interested in what a person loves doing. The answer can only be found in your emotions. Your head has no idea of the answer. Once we can see what you love, then we move on to how to get it. That's the easy part. And it's not about positive thinking, but rather about discovering the power of negative thinking and creating "success teams". Discover why isolation is the dream killer and how accountants really can become cowboys...

11.15 uur Pauze

11.45 uur 1e ronde workshops

13.00 uur Lunch

14.15 uur Plenaire lezing 'From Insecurity and Doubt to Hope and Confidence – Evidence of Positive Outcomes Using a Holistic Narrative Method' door **Mark Franklin** (Canada)

Clients often come to career professionals from a place of insecurity and doubt, yet these emotional states can be barriers toward meaningful and successful outcomes. In career dialogues, how can worry and negativity be transformed to hope and confidence? The CareerCycles narrative method of practice has demonstrated exciting research that show statistically significant increases in validated scales of hope, optimism, resilience, confidence (collectively, "psychological capital"), curiosity & exploration and personal growth. Leave inspired with new ideas for you and your team that can enrich your research and practice.

15.15 uur Pauze

15.45 uur 2e ronde workshops

17.00 uur Borrel

Sprekers

Barbara Sher

Barbara Sher www.barbarasher.com is al meer dan 40 jaar levens- en loopbaancoach. Ze is ook 'best-selling' auteur van zeven boeken, waarvan enkele ook in het Nederlands vertaald zijn (zoals "Keuzes maken in je leven" en "Een tweede leven: het leven begint bij veertig"). Zij geeft cursussen en workshops die de nadruk leggen op het belang van netwerken voor loopbaanontwikkeling. Onder netwerken verstaat ze echter niet het uitwisselen van visitekaartjes of het opbouwen van een netwerk op LinkedIn. Netwerken moet gedaan worden in de vorm van 'success teams' waarbij mensen leren om hun wensen te verwoorden en te delen met anderen die actief meewerken aan de vervulling van die wensen.

Barbara Sher spreekt ook over het belang van emoties bij het maken van loopbaankeuzes en met name over het actief omgaan met angst en weerstand. Zij heeft een ere-doctoraat en ze geeft regelmatig colleges en workshops o.a. bij Harvard University en The Smithsonian Institute.

Mark Franklin

Mark Franklin www.careercycles.com is directeur van CareerCycles. Hij heeft ruim 2000 cliënten uit meer dan 75 landen geholpen bij het maken van loopbaan- en levenskeuzes. Hij was ingenieur, management consultant, schrijver, docent en hij is sinds 1998 counsellor. Hij geeft loopbaanbegeleiding en coaching aan individuen en groepen, daarnaast geeft hij regelmatig workshops over werk- en loopbaanvraagstukken in York University en de University of Toronto. Hij is aangesloten bij de Association of Career Professionals International (ACPI), de International Positive Psychology Association en de Professional Engineers Ontario (PEO). Hij is presentator van de Career Buzz radio show op CIUT89.5FM (een radiostation in Toronto).

De workshops

Het doel van de conferentie is een productieve ontmoeting tussen wetenschap en praktijk op het gebied van zelfontwikkeling en zelfsturing met betrekking tot de loopbaan. De workshops worden daarom gegeven door zowel onderzoekers als professionals op het gebied van (loopbaan)begeleiding. Alle workshops worden bij voldoende belangstelling zowel in de 1e als in de 2e ronde gegeven (behalve de workshops van Barbara Sher en Mark Franklin). Bij inschrijving dient u aan te geven aan welke twee workshops u wilt deelnemen. Als een workshop flink overtekend wordt, behouden de organisatoren zich het recht voor om deelnemers in een andere (maar wel soortgelijke) workshop in te delen.

1. Mind the gap: over het verbinden van theorie en praktijk voor loopbaangerichte begeleiding

Door **Annemie Winters**, Katholieke Universiteit Leuven

■ Van studentbegeleiders vanuit school als bedrijf wordt verwacht dat zij loopbaangerichte begeleiding aanbieden. In een dergelijke begeleiding staat de dialoog centraal, omdat juist een dialoog studenten in staat stelt om vanuit concrete ervaringen met werk te leren over zichzelf in relatie tot de (eisen van de) arbeidsmarkt. Aan de hand van wat we uit literatuur en onderzoek leren over de criteria voor kwalitatieve begeleiding (rijklijk geïllustreerd aan de hand van filmfragmenten) worden de deelnemers uitgenodigd om te reflecteren over de eigen onzekerheden bij de praktische implementatie van deze criteria. Van de deelnemers wordt een actieve inbreng verwacht. Bedoeling is dat u naar buiten stapt met een plan voor hoe in de eigen praktijk de volgende stap te nemen in loopbaangerichte begeleiding.

2. What you want and how to get it: emotions in choice-making, overcoming resistance, and “success-team” networking

Door **Barbara Sher**

■ *“I went to college because I thought it was simply amazing that so many astonishing things existed and there were people who wanted to tell us about it all. So I wasn’t preparing for a career. Though I would have accepted a job as a movie star, if I had been asked. But only if I’d been allowed to continue going to college...I found a career doing what I love because I’m no good at anything else.”*

The only way you will know what you really want to do with your life and career is to be in touch with your emotions. What you love to do will already give you a good indication of what you are good at. This workshop invites you to learn how to access feelings that can give you a sense of direction and subsequently how to build a “success team” in order to get what you want. In the process you’ll also learn what resistance means and how to overcome it. It will be clear that isolation is the dream killer and that merely talking about what you want (or trying to think positively) are **not** going to get you closer to what you want. In this workshop you will learn the practical steps that explain how accountants can become cowboys. You’ll also see that a “good-enough job” can still leave room for the work that you really want to contribute to the world.

3. De kwaliteit van reflectieprocessen

Door **Kariene Mittendorff**, Mittendorff Onderwijsadvies- & Onderzoeksbureau/Saxion Hogescholen

■ In het onderzoek 'De kwaliteit van reflectieprocessen en SLB programma's' is onderzocht hoe we reflectie precies kunnen definiëren, wanneer we kunnen spreken we van 'kwalitatief goede' reflectie en hoe studenten binnen Saxion Hogescholen binnen SLB precies reflecteren. Op basis daarvan zijn verschillende ontwerpcriteria geformuleerd waarmee SLB programma's beter ingericht kunnen worden. In deze workshop wil ik graag ingaan op het vervolgonderzoek dat is uitgevoerd naar aanleiding van verschillende verbetertrajecten. De vraag die hierin centraal staat is hoe opleidingen binnen Saxion hun SLB hebben verbeterd, hoe ze hun reflectieonderwijs hebben verbeterd en waar dat toe heeft geleid. Zien studenten de waarde van reflectie meer in? Reflecteren ze beter? Wordt de kwaliteit van SLB uiteindelijk beter? De interventies leiden tot interessante resultaten en ook leuke ideeën over nuttige werkvormen en begeleidingsvormen.

4. Professionele Identiteitsontwikkeling van leraren als dialogisch leerproces

Door **Kara Vloet**, Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg (OSO)

■ Leraren ontwikkelen hun professionele identiteit als meerstemmig zelfverhaal in dialoog met zichzelf, de opleiding, hun school en de maatschappij. In deze workshop laten we zien hoe leraren na één jaar opleiding niet alleen in dialoog gaan met hun leerlingen, maar ook met zichzelf. Concepten die zij vanuit de opleiding aangereikt krijgen, zoals 'zelfsturing in de loopbaan', vormen een eye-opener maar leveren ook vaak spanning op, net als het combineren van verschillende rollen (docent, begeleider, expert, innovator, privérollen...). Er zijn drie dominante verhaallijnen in identiteitsontwikkeling: 'Tussen zorg en ontwikkeling', 'Worstelen met erkenning' en 'Dialoog door actieonderzoek: de onderzoekende leraar als 'change agent'. Deelnemers aan de workshop worden – met deze verhaallijnen in het achterhoofd - van harte uitgenodigd om de dialoog aan te gaan over loopbaanleren van studenten en docenten in het beroeps onderwijs.

5. Collectief leren door docenten als een motor achter het creëren van een loopbaangerichte leeromgeving

Door **Nanda Ladders**, De Haagse Hogeschool

■ Ervaringen rond de invoering van studieloopbaanbegeleiding in het hbo hebben duidelijk gemaakt dat het realiseren van een loopbaangerichte leeromgeving, waarin zelfsturing centraal staat, geen sinecure is. Onderzoek heeft meer inzicht gegeven in de concrete invulling die 'best practice' opleidingen aan studieloopbaanbegeleiding hebben gegeven. Vooral het vermogen van docententeams om collectief te leren heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het succesvol vormgeven en uitvoeren van studieloopbaanbegeleiding. Deze uitkomst verbindt het leren van studenten met het leren van docenten en benadrukt het belang van een krachtige leeromgeving voor docenten. In de workshop zal aan de hand van literatuur en praktijk worden ingegaan op de vraag welke kenmerken 'collectief leren' heeft. Aansluitend wordt aan de hand van de onderzoeksresultaten aandacht besteed aan de vraag hoe dit leerproces invulling heeft gekregen in het creëren van een loopbaangerichte leeromgeving in de 'best practice' opleidingen.

6. Experience the innovative tools and processes of an evidence-based, narrative method-of-practice

Door **Mark Franklin**, CareerCycles Toronto

■ Wouldn't it be great, as a career professional, to feel confident and excited about using a framework that balances structure with flexibility and professional judgment? In this workshop you will learn about a holistic, narrative approach used by career professionals across Canada and the US. Hear first-hand experience about creating and using this method to gather and organize elements from client stories to empower them for career exploration. See a short demonstration of the innovative processes and tools and then experience it yourself. Building on his keynote talk, Mark Franklin will share quantitative and qualitative results to help you understand the dynamics of a framework that's creating a new language for career management, and supporting a move toward evidence-based practice. You will also get a brief overview of the related career and life clarification game, Who You Are MATTERS!, and hear how it's been applied in education and corporate settings. Hear how this narrative framework's tools and interventions, including the game, and empower you to listen in new ways to clients' stories in new ways.

7. Composition Work as a method for self investigation and development.

Door **Agnieszka Konopka** en **Wim van Beers**

■ This workshop presents Composition Work as a method for personal and professional development based on the Dialogical Self Theory and inspired by the tradition of Japanese gardens. In Composition Work the complexity of one's inner world is externalized in the form of a pictorial landscape by the use of stones. By doing so a meta-position can be taken towards one's self which facilitates further exploration of one's identity and its composing elements, called 'I-positions' (e.g. I as dreamer, I as professional). The configuration of the composition may reveal unexpected relations among the chosen positions, e.g. inner conflicts which are obstacles for taking important decisions about one's career or relations with others. When just using language ('talking about it') the mind works sequentially, which can be insufficient to keep the overview. On the basis of good overview and the insights that may result from it, new developmental directions can be discovered and defined. Participants will have an opportunity to experience Composition Work themselves by creating a landscape of their own mind using verbal and nonverbal materials (stones). Additionally new developments in Composition Work and its application will be presented.

8. De professionalisering van docenten in het kader van gesprekvoering met leerlingen.

Door **Marionette Vogels**, KPC Groep en **Nard Kronenberg**, Kronenberg & Collega's

■ In deze workshop gaan de deelnemers interactief met elkaar aan de slag waarbij de 5 loopbaancompetenties van Kuijpers de rode draad vormen: Kwaliteitenreflectie (ontdek je talent), Motievenreflectie (ontdek je passie), Werkexploratie (ontdek je werkplek), Loopbaansturing (zelf aan zet) en Netwerken (in gesprek MET). Enerzijds zullen de deelnemers aan de workshop terugkijken en reflecteren op eigen ervaringen met als doel hun zelfbeeld te vergroten en anderzijds blikken zij vooruit om eventuele vervolgstappen te bepalen. De (inter)actieve werkvormen worden ingeleid door een korte uitleg met theorie en achtergrond. Nadruk ligt op zelf ervaren! Het *resultaat* van deze workshop is een ingevuld eigen *loopbaanpaspoort* dat als groeidocument dient naar de toekomst. Het loopbaanpaspoort is een identiteitsbewijs (zelfbeeld) en met een paspoort kun je reizen waarbij jij zelf de richting kunt bepalen. Wat zou het mooi zijn als leerlingen naast een diploma ook een ingevuld loopbaanpaspoort mee zouden krijgen. Wil je niet alleen luisteren maar vooral doen, wees dan meer dan van harte welkom.

9. Leren kijken in de spiegel van de natuur: Reflectie als middel om in verbinding te komen met onze biocomputer

Door **Gerard Wijers**, Stichting Instituut voor Beroepskeuze- en Loopbaanpsychologie (IBLP)

■ Aanvankelijk werd reflectie in ons voortgezet en hoger onderwijs beschouwd als de sleutel tot zelfsturing en daarmee als een kwaliteit, die onmisbaar is voor een succesvolle loopbaan in onze complexe, snel veranderende wereld. De toenemende ervaring met reflectie maakt duidelijk dat een gedeeld besef van het belang ervan nog geen garantie biedt voor positieve resultaten. Er is weerstand tegen reflectie bij leerlingen/studenten en docenten en de resultaten ervan op het leerproces blijven vaak achter bij de aanvankelijk hooggespannen verwachtingen. Om de potentie van reflectie te kunnen benutten, is een praktische en theoretische verheldering nodig. In deze workshop presenteer ik reflectie als een cognitieve methode om in contact te komen met het informatieverwerkingsproces, waardoor in de diepte van ons onbewuste een ecologische balans wordt gehandhaafd. In 5 fasen worden omgevingsgebonden emotionele ervaringen getransformeerd in een nieuw, betekenisvol perspectief op de situatie van het individu. De methode wordt geplaatst in de context van 'embodied cognition', emotietheorie, de fenomenologisch-hermeneutisch-existentialistische filosofie en de contemplatieve traditie. We doen tot slot een oefening om zelf te ervaren of en hoe het werkt.

10. Onderzoekend professionaliseren: hoe de onderzoekende houding bij leraren-in-opleiding te stimuleren?

Door **Marie-Jeanne Meijer** & **Eveline Feldbrugge**, Hogeschool Windesheim

■ Het stimuleren van de onderzoekende houding krijgt veel aandacht binnen de lerarenopleidingen. Marie-Jeanne Meijer onderzoekt of en hoe lerarenopleidingen een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van de onderzoekende houding van nieuwe onderwijsprofessionals. Deze studie heeft inmiddels geleid tot een opvatting over de onderzoekende houding die vervolgens de basis vormde voor het intervisie-ontwerp: 'Onderzoekend Professionaliseren'. Daarin onderzoeken lerarenopleiders in kleine leerteams, onder begeleiding van een daarvoor getrainde collega, op een dialogische wijze hun opvattingen. Ook analyseren zij samen hun persoonlijke performance in de klas. Marie-Jeanne zal samen met Eveline het intervisie-ontwerp en de ervaringen daarmee presenteren. Tijdens de workshop kunnen deelnemers zelf actief kennismaken met het analyseren van opleidersgedrag, bekeken door de bril van 'het stimuleren van een onderzoekende houding'. Daarvoor gebruiken we (met toestemming) filmbeelden van een aantal lerarenopleiders die deelnamen aan de intervisie.

11. De actieve ontwikkeling van intrapreneurship als loopbaanperspectief

Door **Gert van Brussel**, VBC Talent Development,

■ Intrapreneurship, ondernemerschap binnen de grenzen van een bestaande organisatie, biedt interessante mogelijkheden om loopbanen en de inzetbaarheid van personeel te stimuleren. In de workshop wordt een zevenstappenplan besproken als een mogelijke leidraad voor loopbaancoaches, die betrokken (willen) zijn bij de vormgeving van intrapreneurship als alternatieve of additionele werkrol. In die aanpak neemt een voorbereide dialoog tussen werknemer en leidinggevende een belangrijke plaats in. Uitgangspunt voor die samenspraak is een assessment van de benodigde en beschikbare ruimte om te kunnen ondernemen binnen het bedrijf. Het stappenplan en het ruimte-assessment zijn gebaseerd op resultaten van het promotieonderzoek van Van Brussel (2012) naar condities voor de ontwikkeling van intrapreneurship. Na een toelichting op de centrale begrippen gaan de deelnemers zelf aan de slag met een oefening, die is gericht op het hanteren van de ruimte-conditie.

12. Toerusting (aankomende) leraren: Module ‘Integratie van Loopbaanoriëntatie in het curriculum’

Door **Viola van Lanschot Hubrecht** en **Marjolein Haandrikman**, SLO

■ Om (aankomende) leraren goed voor te bereiden op hun taak binnen de dagelijkse schoolpraktijk is het van groot belang dat lerarenopleidingen ook aandacht besteden aan loopbaanoriëntatie. Naast aandacht voor de pedagogisch-didactische kant - de begeleiding van loopbaanoriëntatie - moet er ook aandacht zijn voor inhoud en de wijze waarop loopbaanoriëntatie kan worden ingebed in het leerplan van de school en de vakken. SLO ontwikkelt in samenwerking met lerarenopleidingen en nascholingsinstituten lesmodules om het leerplankundige denken over loopbaanoriëntatie van (aankomende) leraren te versterken. Onderwerpen die aan bod komen in een introductiemodule zijn onder meer: Wat is (het belang van) LOB? Welke vormen van inbedding zijn er? Hoe kom je tot geschikte inhoudelijke keuzes? Hoe ontwikkel je relevante materialen? Hoe geef je LOB vorm in een doorlopend programma? De leerplankundige ontwerptaken die hierin aan bod komen, zijn gebaseerd op een cyclisch ontwerpproces waarbij samenhang met alle aspecten van het leerplan centraal staat. Graag willen we de ontwikkelde materialen presenteren en verkennen op welke wijze deze toegepast kunnen worden in de lespraktijk.

13. Personal Leadership: the missing link in higher education?

Door **Manuela Hernández** en **Adela Garabal Gomez**, De Haagse Hogeschool

■ The workshop explores personal leadership as one of the main pillars of study success. The workshop will start with a short presentation aimed at answering the following two questions: 1) what distinguishes personal leadership from conventional study/career supervision programs? and 2) What is the role of personal leadership in students' vision of success? Theory "U" and the Art of Hosting will be briefly introduced as background theory. After this short introduction, there will be an interactive part, geared at discovering connections between: the self (who am I?), passion (what is my drive?), professional happiness (what is my dream?), quality of choices (why am I doing this?) and social responsibility (how can I contribute?).

14. Beweging in de bouw

Door **Betsie Brink**, Fundeon

■ De bouwwereld staat voor grote uitdagingen: hoe de werknemer regisseur te maken of te laten blijven van eigen loopbaankeuzes? Hoe te coachen op het leren omgaan met de onvermijdelijke verandering op het maken van (levens- en loopbaan-)keuzes? Hoe naast loopbaanonderzoeken (die goed aansluiten bij de onmiddellijke behoefte aan advies) ook andere methodieken in te zetten die tot zelfinzicht leiden? En hoe in een situatie waarin de budgetten onder druk staan, tijd en ruimte vrij te (blijven) maken voor kwalitatief goede (loopbaan)begeleiding? Veel werknemers in de bouw zijn verbaal minder begaafd, waardoor het moeilijk voor hen is om te verwoorden welke gevoelens de (dreigende) veranderingen veroorzaken. Ze zijn vaak niet zo gericht op zelfreflectie: ze willen binnen loopbaanbegeleiding het liefst gewoon een helder advies krijgen dat alleen maar hoeft te worden opgevolgd. Er is weerstand en zelfs angst voor nieuwe, onbekende situaties met als gevolg dat werknemers zo lang mogelijk (meestal te lang) doorgaan binnen situatie die onwenselijk is. In de workshop gaan we nader in op de inspanningen van de bouwsector om haar werknemers een goede loopbaanbegeleiding te bieden. We zullen met name ingaan op het zogenoemde ‘Loopbaantraject’ en op EVC als instrumenten voor het creëren en faciliteren van ‘loopbaanbeweging’.

15. Persoonlijke identiteit, loopbaanverwachting en onzekerheid

Door **Wim Wardekker**, Vrije Universiteit

■ Oudere theorieën over de ontwikkeling van persoonlijkheid, zelfbeeld of persoonlijke identiteit gaan er van uit dat deze ontwikkeling in normale gevallen leidt tot het tot stand komen van een stabiele waardenhiërarchie en consistente gedragswijzen: volwassenheid, die zo rond het twintigste levensjaar zou moeten worden bereikt. Typisch is dat zulke theorieën nauwelijks een rol voor het onderwijs zien in deze persoonlijke ontwikkeling. In recente theorieën wordt meer de nadruk gelegd op de wisselwerking met steeds veranderende sociale omgevingen, waarin je zelden helemaal zeker bent van je positie, van wat adequaat gedrag is, of van de keuzen die er te maken zijn. Consistentie is dan eerder een permanente opgave dan een eindpunt van ontwikkeling. Dat roept onzekerheid op, die sommigen proberen te bestrijden door te streven naar een meer eenvormige sociale en culturele omgeving. Uit zo'n reactie blijkt al dat je voor dat soort taken niet 'van nature' bent toegerust: je moet leren 'aan jezelf te werken'. In deze workshop willen we onderzoeken wat dit betekent voor de taak en inrichting van het onderwijs. Daarbij leggen we nadruk op het beroepsonderwijs en de vraag hoe een adequaat loopbaanperspectief er uit kan zien en bevorderd kan worden, een perspectief dat rekening houdt met de onzekere situaties waarin jongeren (en niet alleen zij) komen te verkeren.

16. Sociale media: Bron van afleiding of bron van dialoog en reflectie?

Door **Mariëlle Rutten** en **Edith Vissers**, KPC Groep,

■ Veel jongeren zijn actief op sociale media. Hun activiteiten op smartphones worden in het onderwijs veelvuldig gezien als bron van afleiding. Er wordt in het onderwijs nog maar weinig gebruik gemaakt van mogelijkheden die sociale media bieden om het leren van leerlingen te versterken. In deze workshop willen we u laten kennismaken met een manier om sociale netwerksites in te zetten binnen een leerlijn voor loopbaanleren. KPC Groep heeft in de afgelopen twee jaar onderzoek gedaan bij 7 vmbo scholen. Deze scholen hebben een sociale netwerksite ingezet in het kader van loopbaanleren. Tijdens de workshop zullen de ervaringen van deze scholen met u gedeeld worden: Wat zijn de opbrengsten? Wat zijn knelpunten? Wat vraagt het van de mentor? Daarnaast gaat u zelf aan de slag en kunt u ervaren hoe sociale media ook ingezet kunnen worden om aan te zetten tot reflectie en dialoog.

17. Wat is er nu zo moeilijk aan het voeren van een goed stagegesprek?

Door **Mariette Harlaar-Oostveen**, De Haagse Hogeschool

■ Onderzoek vanuit het lectoraat Pedagogiek voor de Beroepsvorming laat zien dat stagegesprekken slechts bijdragen aan de ontwikkeling van de beroepshouding als deze gesprekken dialogisch zijn. Hetzelfde onderzoek laat zien dat stagebegeleidende docenten in deze gesprekken vooral aan het woord zijn, dat ze het gesprek sturen, en dat er weinig over persoonlijke zaken en beroepscompetenties gesproken wordt. In de workshop worden allereerst de onderzoeksresultaten naar de dialogische kwaliteit van stagegesprekken kort toegelicht. Daarna gaan we op een creatieve manier zelf aan de slag met de vraag: 'Wat vind ik moeilijk aan het voeren van een goed stagegesprek?' Het doel is:

- inventarisatie van (persoonlijke) knelpunten in het voeren van een goed stagegesprek
- het benoemen van randvoorwaarden en het geven van tips voor een goed stagegesprek
- komen tot handreikingen voor de docent om het thema binnen de eigen opleiding op de agenda te zetten
- benoemen van aandachtspunten in de training van docenten met betrekking tot het voeren van goede stagegesprekken

18. Vijf jaar werken aan Keuzeprocessen: opbrengsten en bottle necks

Door **Peter den Boer**, ROC West Brabant

■ In West-Brabant is in oktober 2008 het lectoraat Keuzeprocessen ingericht met het doel problemen met studie- en beroepskeuze en de bijbehorende effecten op voortijdig schoolverlaten en switchgedrag systematischer aan te pakken dan tot dan toe het geval was. Er is op verschillende manieren gewerkt aan het herinrichten van de studie- en beroepskeuzepraktijk. Er is daarnaast zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek gedaan. De kwantitatieve data laten zien dat er effecten zijn op leerlingniveau, maar er zijn (grote) verschillen tussen scholen en klassen. In deze workshop kijken we aan de hand van de onderzoeksresultaten terug op de afgelopen vijf jaar met als doel daarvan te leren voor de toekomst. Leidende vragen daarbij zijn:

- Wat is er in de praktijk gerealiseerd, welke vormen zijn gevonden om aan de kennis op dit terrein inhoud te geven?
- Wat levert dat op bij leerlingen en studenten in vmbo en mbo?
- Zijn er aan bepaalde vormen andere effecten toe te schrijven dan aan andere?
- Wat zijn do's en dont's in (de organisatie van) dit soort vernieuwingen?

19. A Career in Your Suitcase: supporting a globally mobile labour force

Door **Colleen Reichrath-Smith**, CJS Career Consulting

■ In an era of globalization and increased interconnectedness via the Internet and Social Media, the “world as a workplace” is a reality for more people than in the past. Whether migrant workers (relocating for temporary work), expatriates (relocating longer term but not permanently), immigrants (choosing a new country as home base), refugees (seeking haven in a country that provides sanctuary), repatriates (returning “home” after working abroad), or trailing spouses and “third culture kids” whose country of residence is impacted by a spouse or parent’s career choice, international workers or “global careerists” face a unique set of career and life challenges. In this workshop, I explore some of those challenges using examples and exercises drawn from ‘A Career in Your Suitcase’, written by myself and serial expat Jo Parfitt. I will identify the internal and external supports most helpful to career development and success in international relocations. This workshop will inform and equip career practitioners, counsellors, and coaches to serve clients with international work experience or a desire to work internationally. The session will provide practical tools, strategies, and theoretical frameworks for more effectively serving the globally mobile workforce.

20. Wie schrijft die blijft: creatief schrijven voor loopbaan leren

Door **Reineke Lengelle**, Athabasca University & University of Alberta

■ De onzekerheid waarin het individu van de 21e ste eeuw zijn werkzame leven dient op te bouwen, vraagt om meer persoonlijke competenties zoals het vermogen om toegang te krijgen tot eigen inspiratie en intuïties. Creatief schrijven biedt de mogelijkheid tot zelfexploratie en kan een manier zijn om studenten en cliënten aan te sporen hun levensthema’s te ontdekken en te articuleren. In deze workshop zal men inzicht krijgen hoe schrijven kan worden ingezet als creatief middel voor reflectie; tevens wordt huidig onderzoek op dit gebied kort besproken. Daarnaast wordt een model van *schrijven als middel voor transformatie* uitgelegd. Dit model maakt duidelijk dat een loopbaanidentiteit een voordurend ontwikkelend verhaal is, waarbij de kwaliteit en daadkracht afhangt van de mate waarin een persoon in staat is dit verhaal ‘gevoeld’ uit te drukken en te ‘herschrijven.’

21. Kwalificeren voor studieloopbaanbegeleiding?

Door **Max Aangenendt**, De Haagse Hogeschool

■ ‘Studieloopbaanbegeleiding’ is duidelijk een containerbegrip: iedereen heeft er verschillende beelden bij. De doelen van een SLB-programma lopen soms zo uiteen, dat ze per definitie niet tegelijk gerealiseerd kunnen worden. Ook blijken de drijfveren en identificaties van docenten behoorlijk van elkaar te verschillen, wat tot uitdrukking kan komen in de wijze waarop SLB wordt uitgevoerd. Studenten blijken gemiddeld ontevreden over de kwaliteit van de begeleiding. Dit geldt in versterkte mate voor studenten die een extra appel op begeleiding doen, zoals studenten met een functiebeperking. In deze workshop staat de relatie tussen de reikwijdte van het SLB programma en de kwalificaties van de begeleiders centraal. In welke opvatting van SLB is het bijvoorbeeld een taak van iedere docent, van een bepaald type docent dan wel een activiteit waaraan ook anderen dan docenten deelnemen? Kortom: welke kwalificaties zijn er te verbinden aan SLB? De workshop biedt gelegenheid om informatie op te doen en ervaringen uit te wisselen over de eigen SLB praktijk en wordt ingeleid met een korte presentatie over de relatie tussen enkele voorkomende SLB- opvattingen en wat we uit onderzoek weten van de drijfveren en identificaties van docenten in hun werk.

22. Het belang van anderen in jouw leerverhaal

Door **Isabelle Diepstraten**, LOOK Open Universiteit en Fontys Hogeschool

■ In deze workshop staat het vertellen van leerverhalen centraal. Relaties met anderen blijken altijd cruciaal in deze verhalen. Daarom zoomen we daar op in. Deelnemers onderzoeken wat ‘significant’ en ‘remarkable’ anderen te maken hebben met keerpunten in onze loopbanen. Leiden de inzichten tot nieuwe perspectieven voor de toekomstige loopbaan? Hierbij zal ook een theoretische duiding gegeven worden aan de ervaringen die op tafel komen. Uitgangspunt van deze zogenaamde biografische benadering: mensen creëren met verhalen hun eigen betekenis en samenhang in hun leven en loopbaan, een rode draad of plot. Daardoor ontstaat meer grip op de loopbaan. Als mensen met elkaar verhalen vertellen, krijgen ze bovendien begrip voor andere perspectieven en worden dingen bespreekbaar. Vanuit kwetsbaarheid ontstaat zo juist kracht.

23. Kernachtige loopbaandialoog

Ans Venselaar en **Marie-Louise Rickhoff**, Saxion Hogescholen, Academie Mens en Arbeid

■ Uit diverse literatuur komt het belang van een dialogische loopbaanbegeleiding duidelijk naar voren. In tegenstelling tot dit ideaal, blijkt de relatie tussen begeleider en leerling in de praktijk vooral monologisch: de begeleider stuurt. Leerlingen geven aan dat er weinig sprake is van een loopbaandialoog. Hoe voer je nu een loopbaandialoog? Welke thema's roer je aan, ook als je maar 10 minuten hebt? Hoe ontdek je die leermomenten, betekenisvolle ervaringen die er werkelijk toe doen? Hoe bespreek je deze belangrijke ervaringen waardoor de leerlingen beter zicht krijgt op zichzelf of op werk, waardoor zij stappen kunnen ondernemen die ze dichter bij de eigen ambitie brengt? In deze workshop gaan we actief oefenen hoe een loopbaandialoog vormgegeven kan worden:

- ervaringen benutten als leerervaringen
- betekenisvolle ervaringen analyseren
- handvatten voor het voeren van een dialoog
- de relatie leggen naar de keuze voor opleiding en beroep
- onderzoeken hoe men binnen het onderwijs betekenisvolle ervaringen kan uitlokken

Plaats

De Haagse Hogeschool

Johanna Westerdijkplein 75
2521 EH Den Haag

Bereikbaarheid

De Haagse Hogeschool is goed bereikbaar per openbaar vervoer en per auto. Een uitgebreide routebeschrijving vindt u op dehaagsehogeschool.nl/routebeschrijving.

Indien u met de auto komt, kunt u deze parkeren in Q-park Den Haag Laakhaven, Rijswijkseweg 27, Den Haag. Vanuit de parkeergarage neemt u uitgang F om bij de ingang van De Haagse Hogeschool uit te komen.

Aanmelden en meer informatie

Om de conferentie bij te wonen, kunt u zich aanmelden via:

dehaagsehogeschool.nl/lectorat-pvdb

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Mirjam Schoenmaeckers

secretariaat van het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek,
070-445 73 72,

m.schoenmaeckers@hhs.nl

Kosten

De kosten voor deelname bedragen € 150,- per persoon (inclusief koffie/thee en lunch).

Docenten en studenten van De Haagse Hogeschool betalen € 75,-

Na aanmelding ontvangt u per ommegaande een bevestigingsmail met factuur.

dehaagsehogeschool.nl/lectoraat-pvdb

dehaagsehogeschool.nl/lectoraten

De Haagse Hogeschool
Johanna Westerdijkplein 75
2521 EN Den Haag